

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา เป็นการวิจัยและพัฒนา มีสาระของการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา
2. เพื่อศึกษาคุณภาพของหลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา จากผลการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ ดังนี้
  - 2.1 เปรียบเทียบคะแนนความรู้ความเข้าใจตามองค์ประกอบของจิตสาธารณะของกลุ่มเป้าหมายก่อนเรียนและหลังเรียน
  - 2.2 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถตามองค์ประกอบของจิตสาธารณะของกลุ่มเป้าหมายหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 60

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการทดลองนำหลักสูตรไปใช้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 35 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 และภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 (นักเรียนเลื่อนชั้นเรียน เป็นชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) โรงเรียนวัดลาดสนุ่น สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษา เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

มีขั้นตอนการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 (R1) การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

1.1 ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน ประถมศึกษา โดยจัดทำแบบสอบถาม เรื่องสภาพปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะ ของนักเรียนประถมศึกษา แล้วส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน ขอความร่วมมือให้มอบหมายให้ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะในโรงเรียนเป็นผู้ตอบ แบบสอบถาม โรงเรียนละ 1 ฉบับ จำนวน 40 ฉบับ

1.2 ศึกษาทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าเพื่อวิเคราะห์หลักการของทฤษฎี การศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่า สำหรับนำไปใช้ในการออกแบบหลักสูตร

1.3 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับองค์ประกอบของจิตสาธารณะ และปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อจิตสาธารณะ เพื่อวิเคราะห์สาระเกี่ยวกับจิตสาธารณะสำหรับใช้ในการออกแบบหลักสูตร

ขั้นที่ 2 (D1) การพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง

2.1 จัดทำเอกสารหลักสูตร

2.1.1 กำหนดวิสัยทัศน์ของหลักสูตร

กำหนดวิสัยทัศน์ของหลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎี การศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา โดยวิเคราะห์จากหลักการของทฤษฎี การศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าข้อ 1 รวมกับความหมายของจิตสาธารณะ

2.1.2 กำหนดหลักการของหลักสูตร

กำหนดหลักการของหลักสูตรโดยวิเคราะห์จากหลักการของทฤษฎี การศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่า

2.1.3 กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

วิเคราะห์หลักการของหลักสูตร ร่วมกับสาระที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะ เพื่อ กำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาตามหลักสูตรซึ่งผู้เรียนต้องมีความรู้ ความเข้าใจตามสาระที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะ อีกทั้งต้องมีความสามารถในการแก้ปัญหาของ ส่วนรวมตามหลักการของหลักสูตรด้วย

2.1.4 การกำหนดผลการเรียนรู้

วิเคราะห์จุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นการระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้

2.1.5 กำหนดสาระการเรียนรู้

กำหนดสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องสัมพันธ์กับผลการเรียนรู้เพื่อใช้เป็นเนื้อหาสำหรับการจัดการเรียนรู้

2.1.6 กำหนดหน่วยการเรียนรู้

กำหนดหน่วยการเรียนรู้เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยวิเคราะห์ผลการเรียนรู้และตัวชี้วัด กับสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกัน

2.1.7 กำหนดโครงสร้างเวลา

กำหนดโครงสร้างเวลาของหลักสูตร โดยวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้เพื่อจัดสรรเวลาที่เหมาะสมสำหรับการจัดการเรียนรู้

2.1.8 กำหนดแนวการจัดการเรียนรู้

กำหนดแนวการจัดการเรียนรู้ โดยวิเคราะห์จากหน่วยการเรียนรู้

2.1.9 กำหนดแนวการวัดและประเมินผล

กำหนดแนวการวัดและประเมินผลแต่ละหน่วยการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ความเข้าใจและด้านความสามารถตามองค์ประกอบของจิตสาธารณะ

2.1.10 กำหนดสื่อและแหล่งการเรียนรู้

กำหนดสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ใช้จัดการเรียนรู้

2.2 จัดทำเอกสารหลักสูตร

จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ผลการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล มีแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 12 แผน

2.3 ตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร และเอกสารหลักสูตร

นำหลักสูตร และเอกสารหลักสูตรโดยไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ตรวจสอบคุณภาพแล้วนำความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงหลักสูตรและเอกสารหลักสูตร

ขั้นที่ 3 (R2) การทดลองใช้หลักสูตรฉบับร่าง

3.1 จัดทำเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1.1 สร้างแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเป็นข้อสอบปรนัย 4 ตัวเลือก ตามองค์ประกอบของจิตสาธารณะ ได้แก่ ด้านการรู้ความสำคัญของจิตสาธารณะ ด้านการตระหนักรู้ความต้องการสาธารณประโยชน์ของชุมชน ด้านการตระหนักรู้สาระเนื้อหาที่จำเป็นในการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ และด้านการติดตามผลการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ จำนวนด้านละ 5 ข้อ รวม 20 ข้อ แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา แล้วปรับปรุงแก้ไข นำแบบทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนวัดลาดสนุ่น จำนวน 35 คน นำผลที่ได้มาคำนวณหาค่าความเที่ยง ค่าความยาก และค่าอำนาจจำแนก

3.1.2 สร้างแบบสังเกตและประเมินความสามารถ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ (Rating Scale) ตามองค์ประกอบของจิตสาธารณะ ได้แก่ ด้านการตระหนักรู้ความต้องการสาธารณประโยชน์ของชุมชน จำนวน 2 ข้อ ด้านการตระหนักรู้สาระเนื้อหาที่จำเป็นในการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ จำนวน 2 ข้อ ด้านการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ จำนวน 4 ข้อ และด้านการติดตามผลการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ จำนวน 2 ข้อ รวม 10 ข้อ สร้างเกณฑ์การให้คะแนน นำแบบสังเกตและประเมินความสามารถให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา แล้วปรับปรุงแก้ไข

3.2 กำหนดกลุ่มเป้าหมาย

กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย ได้กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 35 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 และภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 (นักเรียนเลื่อนชั้นเรียน เป็นชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) โรงเรียนวัดลาดสนุ่น สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษา เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งผู้อำนวยการโรงเรียนยินดีจัดสรรเวลาสำหรับการทดลองใช้หลักสูตรโดยให้จัดการเรียนรู้ได้ใน

ชั่วโมงชุมนุม ทุกวันศุกร์ เวลา 13.30-15.30 ผู้ปกครองของนักเรียนอนุญาตให้นักเรียนทำกิจกรรมได้ในวันเสาร์ตามที่ผู้วิจัยนัดหมาย โรงเรียนตั้งอยู่ในชุมชนจามร-ลาดสนุ่น ซึ่งมีสนามเด็กเล่นของชุมชนที่อยู่ภายใต้การดูแลของเทศบาลตำบลคูคต จังหวัดปทุมธานีซึ่งนายกเทศมนตรีอนุญาตให้ใช้พื้นที่สนามเด็กเล่นเป็นแหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตร

3.3 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 ดำเนินการทดลองใช้หลักสูตรโดยการศึกษากลุ่มเดียวก่อนและหลังการทดลอง (One-Group Pretest-Posttest Design) ในการศึกษาความรู้ความเข้าใจตามองค์ประกอบของจิตสาธารณะก่อนเรียน และหลังการเรียนรู้ 4 หน่วย ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความสำคัญของจิตสาธารณะหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ความต้องการสาธารณประโยชน์ของชุมชน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ความรู้ที่จำเป็นในการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ และหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การติดตามผลการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ โดย 1) ทดสอบความรู้ความเข้าใจเรื่องจิตสาธารณะกับการเปลี่ยนแปลงสังคม หลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ ความสำคัญของความต้องการสาธารณประโยชน์ของชุมชน ความสำคัญของการมีความรู้ที่จำเป็นในการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ และความสำคัญของการติดตามผลการใช้สาธารณประโยชน์ของชุมชน ก่อนการทดลองใช้หลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา 2) ทดลองใช้หลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา 3) ทดสอบความรู้ความเข้าใจ หลังการทดลองใช้หลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

3.3.2 ศึกษากลุ่มเดียวหลังการทดลอง (One Group Posttest Only Design) ในการศึกษาความสามารถตามองค์ประกอบของจิตสาธารณะหลังการเรียนรู้ 4 หน่วย ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ความต้องการสาธารณประโยชน์ของชุมชน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ความรู้ที่จำเป็นในการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์อย่างมีคุณภาพ และหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การติดตามผลการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ โดย 1) ทดลองใช้หลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา 2) สังเกตและการประเมินความสามารถในการเก็บ

รวบรวมข้อมูลและสรุปผลประมวลผลข้อมูลรายละเอียดความต้องการสาธารณประโยชน์ของชุมชน การศึกษาและสรุปข้อความรู้ที่จำเป็นในการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ การปรับปรุงสาธารณประโยชน์ และการเก็บรวบรวมข้อมูลและสรุปผลประมวลผลข้อมูลการใช้สาธารณประโยชน์ของชุมชน หลังการทดลองใช้หลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

3.3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ความเข้าใจตามองค์ประกอบของจิตสาธารณะก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน โดยใช้การทดสอบที (t-test) ที่ระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05 และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถตามองค์ประกอบของจิตสาธารณะหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 60 โดยใช้การทดสอบที (t-test) ที่ระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยพิจารณาจากข้อความจากแบบบันทึกพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนที่ผู้วิจัยเป็นผู้บันทึกหลังการสอน และแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนที่นักเรียนบันทึกหลังการเรียน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสรุปผลการนำหลักสูตรไปทดลองใช้

ขั้นที่ 4 (D2) การพัฒนาหลักสูตรฉบับสมบูรณ์

ดำเนินการโดยนำข้อมูลที่ได้ในขั้นที่ 3 มาใช้ปรับปรุงรายละเอียดในเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอสรุปผลการวิจัยเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาหลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ตอนที่ 2 ผลการประเมินคุณภาพของหลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาหลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษา เพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

หลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ของหลักสูตร หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผลการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ โครงสร้างเวลา แนวการจัดการเรียนรู้ แนวการวัดและประเมินผล และสื่อและแหล่งการเรียนรู้ ดังนี้

วิสัยทัศน์ของหลักสูตร

หลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา เป็นหลักสูตรที่มุ่งเสริมสร้างผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความตระหนักรู้ในความต้องการหรือผลประโยชน์ของส่วนรวม โดยการใช้ความรู้และความสามารถสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์เพื่อให้สังคมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

หลักการของหลักสูตร

1. หลักสูตรมุ่งให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ความสามารถในการทำสาธารณประโยชน์ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและทำทลายความสามารถ
2. หลักสูตรมุ่งให้ผู้เรียนกำหนดหัวข้อความรู้ที่จำเป็นต้องใช้ในการทำสาธารณประโยชน์จากการค้นหารายละเอียดของปัญหาโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลและสรุปประมวลผลข้อมูล
3. หลักสูตรมุ่งให้ผู้เรียนสรุปข้อความรู้ที่จำเป็นต้องใช้ในการทำสาธารณประโยชน์ด้วยตนเอง และ ค้นหาวิธีการแก้ปัญหาใหม่ๆ
4. หลักสูตรมีการวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจากความรู้ ความสามารถในการทำสาธารณประโยชน์ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

หลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบหลักสูตร ดังนี้

1. มีความรู้ความเข้าใจ เรื่องต่อไปนี้

จิตสาธารณะกับการเปลี่ยนแปลงสังคม

หลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

ความสำคัญของความต้องการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ของชุมชน

ความสำคัญของการมีความรู้ที่จำเป็นในการสร้างสรรค์

สาธารณประโยชน์

ความสำคัญของการติดตามผลการใช้สาธารณประโยชน์ของชุมชน

2. มีความสามารถ ต่อไปนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการสรุปประมวลผลข้อมูลความต้องการสาธารณประโยชน์ของชุมชน

การศึกษาและสรุปข้อความรู้ที่จำเป็นในการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์

การสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์โดยการวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบ และการปรับปรุง แก้ไข

การเก็บรวบรวมข้อมูลและสรุปประมวลผลข้อมูลการใช้สาธารณประโยชน์ของชุมชน

ผลการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้ที่ 1 รู้และเข้าใจความสำคัญของจิตสาธารณะกับการเปลี่ยนแปลงสังคม และหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

ผลการเรียนรู้ที่ 2 รู้และเข้าใจความสำคัญของความต้องการสาธารณประโยชน์ของชุมชน สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลและสรุปประมวลผลข้อมูลรายละเอียดสาธารณประโยชน์ที่ชุมชนต้องการ

ผลการเรียนรู้ที่ 3 รู้และเข้าใจความสำคัญของการมีความรู้ที่จำเป็นในการสร้างสรรค์
 สาธารณประโยชน์ สามารถศึกษาและสรุปข้อความรู้ที่จำเป็นในการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์

ผลการเรียนรู้ที่ 4 สามารถสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์โดยการวางแผน การปฏิบัติ การ
 ตรวจสอบ และการปรับปรุง แก้ไข

ผลการเรียนรู้ที่ 5 รู้และเข้าใจความสำคัญของการติดตามผลการสร้างสรรค์
 สาธารณประโยชน์ สามารถเก็บรวบรวมรวมข้อมูลและสรุปประมวลผลข้อมูลการใช้
 สาธารณประโยชน์ของชุมชน

สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ที่ 1 ความสำคัญของจิตสาธารณะ

สาระการเรียนรู้ที่ 2 ความต้องการสาธารณประโยชน์ของชุมชน

สาระการเรียนรู้ที่ 3 ความรู้ที่จำเป็นในการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์

สาระการเรียนรู้ที่ 4 การสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์

สาระการเรียนรู้ที่ 5 การติดตามผลการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์

หน่วยการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความสำคัญของจิตสาธารณะ

คำอธิบายหน่วยการเรียนรู้

ศึกษา อภิปราย นำเสนอความคิดเรื่องความสำคัญของจิตสาธารณะกับการ
 เปลี่ยนแปลงสังคม และหลักธรรมทางศาสนาที่สนับสนุนที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะ

สาระสำคัญ

คนที่มีจิตสาธารณะเป็นผู้ที่ทำสาธารณประโยชน์โดยใช้ความรู้และความสามารถ
 ของตนส่งผลให้สังคมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

ศาสนาทุกศาสนามีหลักธรรมที่มุ่งให้คนเป็นคนดี ทุกศาสนามีหลักธรรมที่
 เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ เช่น ศาสนาพุทธมีหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 และพรหมวิหาร 4 ที่สอนให้
 นึกถึงผู้อื่นและส่วนรวม และแสดงออกโดยการทำสาธารณประโยชน์

เวลาเรียน 8 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 สาธารณประโยชน์ที่ชุมชนต้องการ

คำอธิบายหน่วยการเรียนรู้

ศึกษา อภิปราย นำเสนอความคิดเรื่องความสำคัญของความต้องการ
สาธารณประโยชน์ที่ชุมชนต้องการ เก็บรวบรวมข้อมูลรายละเอียดสาธารณประโยชน์ที่ชุมชน
ต้องการด้วยการสอบถาม และสัมภาษณ์ และสรุปประมวลผลข้อมูล

สาระสำคัญ

การทำสาธารณประโยชน์จำเป็นจะต้องรู้ความต้องการของชุมชน เพื่อให้
สาธารณประโยชน์ที่ทำนั้นเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างแท้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูลรายละเอียดความต้องการสาธารณประโยชน์ของชุมชน ทำ
ได้โดยการสอบถามหรือสัมภาษณ์สมาชิกในชุมชน แล้วนำข้อมูลมาสรุปประมวลผล

เวลาเรียน 10 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ความรู้ที่จำเป็นในการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์

คำอธิบายหน่วยการเรียนรู้

ศึกษา อภิปราย นำเสนอความคิดเรื่องความสำคัญของการรู้ความรู้ที่จำเป็นใน
การสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ ศึกษา สรุปข้อความรู้ และนำเสนอข้อความรู้ที่จำเป็นในการ
สร้างสรรค์สาธารณประโยชน์

สาระสำคัญ

การทำสาธารณประโยชน์ให้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น จำเป็นอย่างยิ่งที่
ผู้ดำเนินการต้องมีความรู้ในสิ่งที่ทำ เพื่อผลของการกระทำเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมตามที่ต้องการ
หากดำเนินการโดยไม่มีความรู้ หรือไม่ถูกต้อง จะส่งผลเสียทั้งต่อตนเอง และส่วนรวม

การศึกษาข้อความรู้ที่จำเป็นทำได้โดยการอ่านเอกสาร ตำรา จากแหล่งต่างๆที่
นำเชื่อถือ แล้วสรุปสาระให้ครบถ้วนและถูกต้อง

เวลาเรียน 10 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์

คำอธิบายหน่วยการเรียนรู้

สร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ โดยการวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบ และการปรับปรุง แก้ไข

สาระสำคัญ

การทำสาธารณประโยชน์ต้องใช้เวลา ทรัพยากร และแรงงานที่มีอยู่อย่างมีคุณภาพ โดยใช้กระบวนการพัฒนาคุณภาพงาน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบ และการปรับปรุง แก้ไข

เวลาเรียน 24 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การติดตามผลการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์

คำอธิบายหน่วยการเรียนรู้

ศึกษา อภิปราย นำเสนอความคิดเรื่องความสำคัญของการติดตามผลการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ เก็บรวบรวมข้อมูลการใช้สาธารณประโยชน์ของชุมชนด้วยการสังเกต และสรุปประมวลผลข้อมูล

สาระสำคัญ

สาธารณประโยชน์จะมีประโยชน์ต่อชุมชนเมื่อคนในชุมชนมาใช้ประโยชน์จากสาธารณประโยชน์นั้น ดังนั้นหลังจากทำสาธารณประโยชน์แล้วต้องสังเกตการใช้สาธารณประโยชน์ของคนในชุมชนด้วย

การเก็บรวบรวมข้อมูลรายละเอียดการใช้สาธารณประโยชน์ของคนในชุมชน ทำได้โดยการสังเกตการใช้สาธารณประโยชน์ที่ทำได้ แล้วนำข้อมูลมาสรุปประมวลผล

เวลา 12 ชั่วโมง

โครงสร้างเวลา

หลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา เป็นหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมที่กำหนดให้เรียนทั้งในเวลาเรียน และนอกเวลาเรียน ใช้เวลาทั้งหมด 64 ชั่วโมง แบ่งเป็น 3 ช่วงดังนี้

ช่วงที่ 1 จัดการเรียนรู้ในเวลาเรียน จำนวน 14 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวม 28 ชั่วโมง เป็นการจัดการเรียนรู้ 3 หน่วย ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความสำคัญของจิตสาธารณะ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ความต้องการสาธารณประโยชน์ของชุมชน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ความรู้ที่จำเป็นในการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์

ช่วงที่ 2 จัดการเรียนรู้นอกเวลาเรียน จำนวน 6 วัน วันละ 4 ชั่วโมง รวม 24 ชั่วโมง เป็นการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์

ช่วงที่ 3 จัดการเรียนรู้ในเวลาเรียน จำนวน 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง และนอกเวลาเรียน จำนวน 6 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง เป็นการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การติดตามผลการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์

แนวการจัดการเรียนรู้

หลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา มีแนวการจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1: ความสำคัญของจิตสาธารณะ จำนวน 8 ชั่วโมง

1. ครูและนักเรียนอภิปรายร่วมกันเพื่อให้นักเรียนเข้าใจถึงความสำคัญของจิตสาธารณะว่าสังคมที่มีคนที่มีจิตสาธารณะจะได้รับการดูแล แก้ปัญหา ทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

2. นักเรียนเล่าประสบการณ์ทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมเพื่อเชื่อมโยงให้เห็นถึงประโยชน์ของจิตสาธารณะ

3. ครูและนักเรียนอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับหลักธรรมของศาสนาเพื่อเชื่อมโยงสู่พฤติกรรมของผู้ที่มีจิตสาธารณะ

4. นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนเอง เพื่อเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจการที่คนปฏิบัติตามหลักธรรมทำให้สังคมเป็นสังคมที่ปรารถนาดีต่อกัน

5. นักเรียนเขียนสะท้อนความคิดเกี่ยวกับความสำคัญของจิตสาธารณะ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2: รู้ความต้องการสาธารณประโยชน์ของชุมชน จำนวน 10 ชั่วโมง

1. ครูและนักเรียนอภิปรายร่วมกันให้นักเรียนเข้าใจถึงการให้ที่ตรงกับความต้องการของผู้รับจึงเกิดประโยชน์

2. ครูนำนักเรียนไปบริเวณพื้นที่สาธารณะของชุมชนที่จะพัฒนา สนทนาเพื่อให้นักเรียนเชื่อมโยงได้ว่าต้องถามความต้องการของสมาชิกในชุมชน

3. ครูให้นักเรียนฝึกเก็บรวบรวมข้อมูลและสรุปประมวลผลข้อมูล

4. ครูให้นักเรียนเก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการของชุมชน

5. นักเรียนเขียนสะท้อนความรู้สึกรื่องสาธารณะประโยชน์ตามความต้องการของชุมชน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3: มีความรู้ที่จำเป็นในการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ จำนวน 10 ชั่วโมง

1. ครูและนักเรียนอภิปรายร่วมกันเพื่อให้นักเรียนเข้าใจว่าการทำสาธารณประโยชน์โดยขาดความรู้นอกจากทำให้ไม่ได้ประโยชน์แล้วยังส่งผลเสียอีก และเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาพื้นที่สาธารณะของชุมชนว่าต้องทำโดยมีความรู้ในสิ่งที่ทำ

2. นักเรียนกำหนดหัวข้อความรู้ที่ต้องศึกษาเพื่อมีความรู้ที่จำเป็นต้องใช้ในการพัฒนาพื้นที่ เพื่อศึกษาข้อความรู้ และสรุปข้อความรู้ แล้วนำเสนอข้อความรู้ที่สรุปได้ให้เพื่อนร่วมรับรู้ โดยครูต้องตรวจสอบความถูกต้อง และเพิ่มเติมให้สมบูรณ์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4: การสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ จำนวน 24 ชั่วโมง

1. นักเรียนวางแผนการพัฒนาพื้นที่สาธารณะ

2. นักเรียนลงมือทำงานตามที่วางแผนไว้

3. นักเรียนตรวจสอบผลงานที่ทำแล้วลงมือปรับปรุง แก้ไข

4. นักเรียนดำเนินการพัฒนาพื้นที่สาธารณะที่ละภาระงานเสร็จสิ้นครบถ้วน ตามที่กำหนดไว้

5. นักเรียนเขียนสะท้อนความคิดที่มีต่อการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5: การติดตามผลการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ จำนวน 12 ชั่วโมง

1. นักเรียนนำเสนอผลการพัฒนาพื้นที่สาธารณะต่อสมาชิกในชุมชน และทำพิธีมอบพื้นที่สาธารณะให้กับชุมชน เชิญชวนให้ชุมชนมาใช้งานและร่วมกันดูแลรักษา

2. ครูและนักเรียนอภิปรายร่วมกันเพื่อให้นักเรียนเข้าใจเรื่องความสำคัญของการติดตามผลการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์

3. นักเรียนสังเกตการใช้สาธารณประโยชน์ของคนในชุมชน

4. ให้นักเรียนเขียนสะท้อนความคิดเกี่ยวกับการติดตามผลการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์

แนวการวัดและประเมินผล

1. วัดและประเมินผลความรู้ความเข้าใจตามองค์ประกอบของจิตสาธารณะ โดยการทดสอบ

2. วัดและประเมินความสามารถตามองค์ประกอบของจิตสาธารณะ โดยการสังเกตและประเมินความสามารถ

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. พื้นที่ที่ใช้เป็นสาธารณประโยชน์ของชุมชน

2. อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์

3. ข่าว เหตุการณ์ เรื่องราวเกี่ยวกับความสำคัญของจิตสาธารณะกับการเปลี่ยนแปลงสังคม

4. ข่าว เหตุการณ์ เรื่องราวเกี่ยวกับหลักธรรมทางศาสนาที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

5. ข่าว เหตุการณ์ เรื่องราวเกี่ยวกับความสำคัญของการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ตามความต้องการของชุมชน
6. ข่าว เหตุการณ์ เรื่องราวเกี่ยวกับความสำคัญของการรู้ความรู้ที่จำเป็นในการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์
7. ข่าว เหตุการณ์ เรื่องราวเกี่ยวกับความสำคัญของการติดตามผลการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์
8. หนังสือ เอกสาร ตำรา หรือเว็บไซต์ที่มีความรู้ที่จำเป็นในการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์

ตอนที่ 2 ผลการประเมินคุณภาพของหลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

ผู้วิจัยนำหลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ไปทดลองใช้ผลการวิจัย มีดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยหลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจตามองค์ประกอบของจิตสาธารณะหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยหลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา มีความสามารถตามองค์ประกอบของจิตสาธารณะหลังการทดลองสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการใช้หลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา มีประเด็นการอภิปราย 2 ประเด็น คือ หลักสูตรที่พัฒนาขึ้น และผลการทดลองใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้น

1. หลักสูตรที่พัฒนาขึ้น

การพัฒนาหลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่า สำหรับนักเรียนประถมศึกษา พัฒนาขึ้นโดยมีทฤษฎีรองรับและพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน ได้หลักสูตรที่กำหนดจุดหมายของหลักสูตรซึ่งเป็นความรู้ความเข้าใจและความสามารถอันส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียน การกำหนดจุดหมายของหลักสูตรได้มาจากการวิเคราะห์หลักการของหลักสูตรที่เป็นไปตามหลักการของทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่า ร่วมกับ สาระที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์องค์ประกอบของจิตสาธารณะร่วมกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะ การที่จุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้มาจากการทั้งทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่า และ สาระที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะทำให้ได้หลักสูตรที่มุ่งพัฒนานักเรียนให้มีจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่า

หลักสูตรกำหนดสิ่งที่นักเรียนต้องเรียนรู้ไว้อย่างเป็นลำดับ ดังนี้

1. ความสำคัญของจิตสาธารณะ

หลักสูตรกำหนดให้นักเรียนศึกษาความสำคัญของจิตสาธารณะเป็นลำดับแรก เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการอยู่ร่วมกันในสังคมต้องช่วยเหลือกันในการดูแล แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมให้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับที่ ธเนศวร์ เจริญเมือง(2551: 59) อธิบายว่าการทำให้คนมีจิตสาธารณะต้องทำให้เข้าใจเรื่องผลประโยชน์ส่วนรวม รู้ปัญหาส่วนรวม รู้ว่าหากส่วนรวมได้รับประโยชน์หรือผลเสีย ผลเหล่านั้นก็จะตกอยู่กับสมาชิกทุกคนด้วย

2. ความต้องการสาธารณประโยชน์ของชุมชน

หลังจากศึกษาเรื่องความสำคัญของจิตสาธารณะซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติตนของผู้ที่มีจิตสาธารณะในการที่ต้องทำประโยชน์ต่อส่วนรวมโดยการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ หลักสูตรกำหนดให้ศึกษาความสำคัญของการรู้ความต้องการของชุมชนก่อนที่จะลงมือสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์เพื่อให้เข้าใจเกี่ยวกับการทำเพื่อส่วนรวมจะเกิดประโยชน์ก็ต่อเมื่อทำตามความต้องการของชุมชน จากนั้นหลักสูตรกำหนดให้ศึกษาเรื่องการเก็บรวบรวมข้อมูลและประมวลผลข้อมูลเพื่อให้สามารถสัมภาษณ์หรือสอบถามความต้องการของคนในชุมชนและนำมาสรุปเป็นรายละเอียดความต้องการสาธารณประโยชน์ของชุมชนได้

3. ความรู้ที่จำเป็นในการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์

หลังจากศึกษาความต้องการของชุมชนซึ่งนำไปสู่การสร้างสรรค์
 สาธารณประโยชน์ให้ตรงตามความต้องการของชุมชน หลักสูตรกำหนดให้ศึกษาเรื่องความสำคัญ
 ของความรู้ที่จำเป็นในการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์เพื่อให้นักเรียนเข้าใจเรื่องการสร้างสรรค์
 สาธารณประโยชน์ต้องทำบนพื้นฐานของความรู้ด้วยมิเช่นนั้นอาจไม่เกิดประโยชน์ตามต้องการ
 และที่รุนแรงกว่านั้นคือส่งผลเสียทั้งต่อตนเอง และส่วนรวมด้วย จากนั้นหลักสูตรกำหนดให้ศึกษา
 วิธีการศึกษาหาความรู้ที่จำเป็นและการสรุปข้อความรู้ เพื่อให้นักเรียนสามารถศึกษาและสรุป
 ข้อความรู้ที่จำเป็นในการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์

4. การสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์

หลังจากศึกษาความรู้ที่จำเป็นในการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ หลักสูตร
 กำหนดนักเรียนสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์อย่างเป็นขั้นตอนได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติ การ
 ตรวจสอบ และการปรับปรุง แก้ไข เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานที่มี
 คุณภาพซึ่งเป็นไปตามกระบวนการที่พัฒนาคุณภาพงาน (Mark, Nicholas and Richard, 2003:
 215-217) โดยกำหนดให้นักเรียนต้องวางแผนกำหนดวัตถุประสงค์ อุปกรณ์และขั้นตอนการทำงาน
 ต่อจากนั้นก็ลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ แล้วตรวจสอบผลการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ หาก
 พบข้อผิดพลาดก็ลงมือปรับปรุง แก้ไข การกำหนดให้นักเรียนสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์อย่าง
 เป็นขั้นตอนนี้ส่งผลให้นักเรียนได้มีโอกาสทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมเป็นการส่งเสริมให้ได้แสดง
 พฤติกรรมของผู้ที่มีจิตสาธารณะ

5. การติดตามผลการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์

หลังจากสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์แล้ว หลักสูตรกำหนดให้ศึกษาความสำคัญ
 ของการติดตามผลการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์เพื่อให้นักเรียนเข้าใจสาธารณประโยชน์ที่
 สร้างสรรค์ขึ้นจะเกิดประโยชน์ก็ต่อเมื่อมีผู้มาใช้สาธารณประโยชน์นั้น จากนั้นหลักสูตรกำหนดให้
 ศึกษาเรื่องการเก็บรวบรวมข้อมูลและประมวลผลข้อมูลเพื่อให้สามารถสังเกตการใช้
 สาธารณประโยชน์ของคนในชุมชนและนำมาสรุปผลได้

จากประเด็นการกำหนดสิ่งที่นักเรียนต้องเรียนรู้อย่างเป็นทางการลำดับขั้นตอนนี้ล้วนนำไปสู่การ
 สร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ และความสามารถตามองค์ประกอบของ
 จิตสาธารณะโดยเฉพาะการให้นักเรียนได้ศึกษาความรู้ที่จำเป็นก่อนลงมือสร้างสรรค์

สาธารณประโยชน์เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะซึ่งสอดคล้องกับที่ ออสเลน, เบลคเฮอร์ และ เซคโนโควา ให้ความเห็นว่า จิตสาธารณะเกิดจากสติปัญญาที่นำไปสู่การปฏิบัติและความพยายามนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อพื้นที่ของสาธารณะหรือสังคม (Oslan, Blekher และ Chesnokova; 1999 : online)

หลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา เป็นหลักสูตรที่มุ่งเสริมสร้างให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะซึ่งเป็นคุณลักษณะของคนตามที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 โดยหลักสูตรเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนได้ทำงานร่วมกันในการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์บทบาทของครูไม่ได้เป็นผู้สอนแต่เป็นผู้ที่ทำงานร่วมกับนักเรียน นักเรียนได้แสดงศักยภาพในทุกขั้นตอนของการทำงาน ได้แก่ การค้นหาความต้องการสาธารณประโยชน์ของชุมชนด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลและสรุปประมวลผลข้อมูล การเรียนรู้ความรู้ที่จำเป็นด้วยการศึกษาและสรุปข้อความรู้ด้วยตนเอง การลงมือทำสาธารณประโยชน์ด้วยการวางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไข ด้วยตนเอง รวมทั้งการติดตามการใช้สาธารณประโยชน์ของชุมชนด้วยการสังเกตและสรุปประมวลผลข้อมูล การจัดหลักสูตรในลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นการจัดการเรียนรู้ตามข้อตกลงและพันธะสัญญาระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ซึ่งเน้นการวิเคราะห์ศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับปัญหาที่แท้จริงในสังคม เพื่อสร้างคนรุ่นใหม่ที่สามารถใช้ความรู้ทักษะและทัศนคติที่จำเป็นต่อการจัดการปัญหาสังคม และสามารถช่วยพลิกฟื้นสังคมให้เป็นที่ที่น่าอยู่สำหรับทุกคนมากขึ้น (ลำลี ทองจิวิ; 2551: 110-111) ซึ่งให้ความสำคัญต่อสิทธิและศักยภาพของผู้เรียนในการกำหนดสิ่งที่ต้องเรียนรู้ เป็นความมุ่งมั่นที่จะทำให้การเรียนรู้และผลกระทบที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ที่เกิดขึ้นจากการทำงานร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน และสะท้อนแนวคิดระหว่างการทำงานเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ สาระและทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานเพื่อทำความเข้าใจและแก้ปัญหาที่เป็นอยู่ในสังคม

หลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าที่สนับสนุนและส่งเสริมการนำการศึกษามาใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการปฏิรูปสังคม โดยหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนี้มีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนที่จบหลักสูตรนี้เป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะในการทำสาธารณประโยชน์ตาม

ความต้องการของชุมชน โดยนักเรียนต้องเป็นผู้ที่ศึกษารายละเอียดความต้องการของชุมชน แล้วนำประเด็นรายละเอียดความต้องการของชุมชนนั้นมาศึกษาหาความรู้ที่จำเป็นและค้นหาวิธีการในการทำสาธารณประโยชน์ ก่อนลงมือทำสาธารณประโยชน์ด้วยตนเองเพื่อให้การทำสาธารณประโยชน์นั้นเป็นการทำงานบนพื้นฐานความรู้ความเข้าใจในสิ่งทำอย่างถูกต้องไม่ส่งผลเสียให้กับทั้งตนเองและส่วนรวม รวมทั้งต้องติดตามผลการทำสาธารณประโยชน์ว่าเป็นประโยชน์ต่อชุมชนอย่างแท้จริงคือชุมชนสามารถใช้ประโยชน์จากสาธารณประโยชน์นั้นได้ จากที่กล่าวมาเป็นประเด็นสำคัญที่ทำให้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนี้แตกต่างจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กำหนดให้จิตสาธารณะที่เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ประการที่ 8 ที่โรงเรียนมีภารกิจในการพัฒนานักเรียน ซึ่งเปิดกว้างให้โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมบูรณาการจิตสาธารณะในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ หรือจัดกิจกรรมโดยสอดแทรกในกิจวัตรประจำวันของสถานศึกษาก็ได้ โรงเรียนส่วนใหญ่จึงจัดกิจกรรมในลักษณะของการให้นักเรียนทำงานเพื่อส่วนรวมตามที่ได้รับมอบหมาย ในลักษณะกิจวัตร ทั้งที่เป็นกิจวัตรประจำวัน ประจำสัปดาห์ หรือประจำวันสำคัญ จากการศึกษาของผู้วิจัยพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่จัดกิจกรรมให้นักเรียนทำความสะอาด ดูแลบริเวณโรงเรียน, ชุมชน และวัด หรือไม่ก็เป็นกิจกรรมบริการหรืออำนวยความสะดวกในโรงเรียน ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นความรับผิดชอบต่องานตามที่ได้รับมอบหมายโดยนักเรียนเป็นเพียงผู้ปฏิบัติตาม เป็นเพียงการทำตามที่เคยทำในลักษณะของการใช้แรงกายไม่ได้เกิดจากการเข้าใจความต้องการของชุมชน ไม่ได้เน้นการศึกษาทำความเข้าใจในสิ่งที่ทำ ไม่ได้ศึกษาความรู้และวิธีการในการทำงาน และไม่ได้ติดตามว่าสิ่งที่ทำนั้นเป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือไม่ อย่างไร จากที่กล่าวมาจึงสรุปได้ว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นแตกต่างจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตรงที่การทำให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะในการเข้าใจความหมายของการทำงานเพื่อส่วนรวมว่าเป็นการทำงานที่มีคุณค่า มีประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมที่ต้องทำบนพื้นฐานของความต้องการของส่วนรวมและทำโดยใช้ความรู้และวิธีการที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างแท้จริงไม่ใช่เพียงการทำงานของส่วนรวมตามที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น

2. ผลการทดลองใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้น

ผลการทดลองใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

2.1 ความรู้ความเข้าใจตามองค์ประกอบของจิตสาธารณะ

จากการทดลองนำหลักสูตรไปใช้ พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยหลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจตามองค์ประกอบของจิตสาธารณะหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของหลักสูตรที่เป็นปัจจัยให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ พบว่าเป็นเพราะความเหมาะสมของแนวการจัดการเรียนรู้และสื่อการจัดการเรียนรู้ โดยในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ กำหนดให้นักเรียนได้ศึกษาจากข่าว เหตุการณ์ เรื่องราวที่ใกล้ตัวซึ่งเกิดขึ้นจริงในสังคมหลายๆ ตัวอย่าง โดยครูเป็นผู้ถามคำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิด เล่าประสบการณ์ของตนเองและแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดกันทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาที่เรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับที่ ทิศนา ขัมมณี (2551: 341) กล่าวไว้สรุปได้ว่าการให้นักเรียนศึกษาวิเคราะห์หาความรู้จากตัวอย่าง หากตัวอย่างที่นำมาใช้เป็นตัวอย่างครอบคลุม และมีประเด็นคำถามที่สามารถทำให้นักเรียนเข้าใจได้ แล้ว ย่อมจะช่วยให้ นักเรียนสามารถศึกษาและวิเคราะห์ได้ตรงวัตถุประสงค์ได้อย่างรวดเร็ว เป็นการสอนที่มุ่งช่วยให้นักเรียนได้คิด ได้ทำความเข้าใจด้วยตนเอง

2.2 ความสามารถตามองค์ประกอบของจิตสาธารณะ

จากการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยหลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา มีความสามารถตามองค์ประกอบของจิตสาธารณะหลังการทดลองสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อธิบายได้ว่าการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาความสำคัญของสิ่งที่จะต้องปฏิบัติ ก่อนการปฏิบัติทุกเรื่อง เมื่อนักเรียนปฏิบัติจึงเป็นการปฏิบัติที่อยู่บนความเข้าใจถึงความสำคัญของสิ่งที่กำลังปฏิบัติอันจะนำไปสู่การสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์

ด้านการตระหนักรู้สาธารณประโยชน์ที่ชุมชนต้องการนั้น นักเรียนสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ และสอบถามได้ โดยต้องทดลองทำหลาย ๆ ครั้ง อย่างไรก็ตาม แม้ว่าได้ทดลองทำแล้วก็ตาม ในการลงไปในชุมชนครั้งแรก ยังมีข้อผิดพลาดอยู่มากที่ทำให้ได้ข้อมูลไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ เช่น ความกระดากอายที่จะขอสัมภาษณ์ ทำให้นักเรียนพูดไปหัวเราะไป

ในช่วงแรก ๆ ของการสัมภาษณ์ ความเกรงใจไม่กล้าขอสัมภาษณ์ เพราะเกรงว่าเป็นการรบกวนผู้ใหญ่ ความไม่รอบคอบในการจัดบันทึก ทำให้จัดบันทึกข้อมูลไม่ครบถ้วน หลังจากการลงไปประชุมครั้งแรก ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่พบและระดมความคิดหาวิธีแก้ปัญหานั้น แล้วให้นักเรียนไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากคนในชุมชนอีกครั้ง นอกจากนั้นการที่นักเรียนมีโอกาสได้ทำกิจกรรมในชุมชน เป็นสิ่งน่าตื่นเต้นสำหรับนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการประมวลผลข้อมูลพบว่านักเรียนสามารถทำความเข้าใจวิธีการสรุปประมวลผลข้อมูล สามารถตรวจสอบข้อมูลโดยเลือกเฉพาะข้อมูลที่มีครบถ้วน การจัดแบ่งกลุ่มข้อมูลก่อนสรุปผลที่ละเอียด สามารถนับข้อมูลและทำรอยคะแนนได้ แต่เมื่อนักเรียนคำนวณหาค่าร้อยละของรายละเอียดความต้องการสาธารณประโยชน์ของชุมชน นักเรียนที่คิดคำนวณไม่คล่องไม่สามารถทำได้ถูกต้อง ผู้วิจัยต้องให้ความช่วยเหลือโดยการให้นักเรียนฝึกทำหลาย ๆ ครั้งจนสามารถทำได้ แต่ก็ยังพบข้อผิดพลาดบ้าง

ด้านการตระหนักรู้สาระเนื้อหาที่จำเป็นในการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ อาจเป็นไปได้ว่าเป็นเพราะหัวข้อที่ศึกษาได้มาจากข้อมูลรายละเอียดของสนามเด็กเล่นที่ชุมชนต้องการให้ปรับปรุง ซึ่งนักเรียนเป็นผู้สรุปประมวลผลข้อมูลและกำหนดประเด็นในการศึกษาเอง ทำให้การศึกษาและสรุปข้อความรู้เป็นเรียนรู้ที่มีความหมายสำหรับนักเรียน คือ นักเรียนรู้ว่าศึกษาและสรุปข้อความรู้ไปเพื่อนำไปใช้ปรับปรุงสนามเด็กเล่นของชุมชน จึงพยายามทำความเข้าใจเรื่องที่ศึกษา นอกจากนั้นเรื่องที่ศึกษาเป็นลักษณะทั่วไปของสนามเด็กเล่น ได้แก่ พื้นสนาม ทางเดิน เก้าอี้สนาม เครื่องเล่นสนาม และไม้ดอกไม้ประดับ ในสนามเด็กเล่นซึ่งเป็นสถานที่ที่นักเรียนคุ้นเคย เป็นเรื่องที่ใกล้ตัวนักเรียนทำให้นักเรียนสามารถทำความเข้าใจได้ไม่ยากนัก อย่างไรก็ตามปัญหาที่พบ ได้แก่ การให้นักเรียนศึกษาข้อความรู้ด้วยตนเองนั้น นักเรียนที่อ่านได้คล่องสามารถทำได้ แต่นักเรียนที่อ่านไม่คล่องไม่สามารถทำได้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยต้องเป็นผู้อ่านให้ฟังหรือให้เพื่อนอ่านให้ฟัง และหลังจากอภิปรายประเด็นต่าง ๆ ร่วมกันทั้งห้องแล้ว ให้นักเรียนเขียนสรุปข้อความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนที่เขียนไม่คล่องก็ทำได้ไม่ตึงนัก นักเรียนเขียนวกวน ไม่ครอบคลุม ผู้วิจัยต้องใช้วิธีถามและให้นักเรียนพูดตอบ ซึ่งนักเรียนสามารถสรุปข้อความรู้ได้ แต่ก็ไม่ครบถ้วนจากปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าความสามารถในการอ่านและเขียนของนักเรียนมีผลต่อการ

ทำความเข้าใจบทเรียน ดังนั้นการนำหลักสูตรนี้ไปใช้ครูต้องให้ความสำคัญกับความสามารถในการทำความเข้าใจบทเรียนของนักเรียนด้วย

ด้านการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ เป็นที่น่าสังเกตว่าคะแนนเฉลี่ยทุกด้านสูงเกินร้อยละ 80 ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าเป็นเช่นนี้เพราะการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์เป็นสิ่งที่นักเรียนตื่นเต้น กระตือรือร้น ต้องการทำ เนื่องจากเป็นเป้าหมายของการศึกษาเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องไว้ตั้งแต่เริ่มต้น ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาความต้องการสาธารณประโยชน์ของชุมชน หรือการศึกษาข้อความรู้ที่จำเป็น ล้วนแต่เป็นไปเพื่อการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ทั้งสิ้น เมื่อถึงเวลาที่ต้องสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์นักเรียนจึงทำอย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตามในแต่ละขั้นตอนของการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ มีข้อค้นพบดังนี้

ขั้นการวางแผน

ขั้นนี้นักเรียนต้องวางแผนการปรับปรุงสนามเด็กเล่นตามความต้องการของชุมชนไว้ทั้งหมด เพื่อจัดลำดับงานที่ต้องทำก่อน-หลัง กำหนดและจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ที่ต้องใช้ ผู้วิจัยพบว่านักเรียนสามารถวางแผนการปรับปรุงสนามเด็กเล่นได้ แต่ยังขาดความครบถ้วนสมบูรณ์ ส่วนใหญ่นักเรียนมักบกพร่องเรื่องการกำหนดวัสดุ อุปกรณ์ เช่น การวางแผนการทำทางเดินต้องใช้ปูนซีเมนต์ปริมาณเท่าไรจึงเพียงพอ แต่เมื่อผู้วิจัยใช้คำถามให้คิดทบทวนถึงความรู้ที่ศึกษาไว้ นักเรียนสามารถตอบคำถามและแก้ไขปรับปรุงการวางแผนงานได้ดีขึ้น จึงเป็นการยืนยันว่า การที่นักเรียนเป็นผู้สรุปความรู้ที่จำเป็นด้วยตนเองทำให้นักเรียนสามารถนำความรู้นั้นมาใช้ได้ ปัญหาสำคัญของขั้นการวางแผนนี้ คือ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เพราะการปรับปรุงสนามเด็กเล่นจำเป็นต้องใช้วัสดุอุปกรณ์จำนวนมากซึ่งต้องมิงงบประมาณในการจัดซื้อ นักเรียนต้องขอความร่วมมือจากโรงเรียนและชุมชนในการสนับสนุนสิ่งของและเงินสำหรับนำมาจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์

ขั้นการปฏิบัติ ขั้นการตรวจสอบ ขั้นการปรับปรุง แก้ไข

ในขั้นการปฏิบัตินักเรียนให้ความร่วมมือ และกระตือรือร้นมาก แม้ว่าต้องมาทำงานในวันเสาร์ 6 ครั้งติดต่อกัน ครั้งละ 4 ชั่วโมง นักเรียนก็ยินดี และสามารถปฏิบัติได้ดี เพราะนักเรียนได้ลงมือทำงาน ได้เรียนรู้สิ่งที่ไม่เคยทำ ได้แก่ การปรับพื้นที่สนามเด็กเล่นโดยใช้ทายถม การทำแผ่นปูนซีเมนต์ปูทางเท้า การทำทางเท้า ซึ่งการทำงานแต่ละครั้งนับว่าเป็นงานที่หนัก และเหน็ดเหนื่อยมากสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย แต่นักเรียนก็ไม่ได้แสดง

ความย่อท้อ อย่างไรก็ตามผลงานของนักเรียนยังไม่สมบูรณ์มากนักเนื่องจากเป็นการทำงานในลักษณะนี้เป็นครั้งแรก ผู้วิจัยต้องให้นักเรียนได้ลองผิดลองถูก และแก้ไขปรับปรุงไปตลอดการปฏิบัติงาน ดังนั้นขั้นการปฏิบัตินี้จึงเกิดขึ้นควบคู่ไปพร้อมกับขั้นการตรวจสอบ ขั้นการปรับปรุงแก้ไข เช่น การทำแผ่นปูนซีเมนต์ปูทางเดิน จากการศึกษา นักเรียนสรุปข้อความรู้ได้ว่าสามารถออกแบบลวดลายบนแผ่นปูนซีเมนต์โดยการนำใบไม้ วางบนแบบก่อนเทปูนทับ เมื่อปูนแห้งแกะแบบออกจะได้แผ่นทางเดินที่มีลายใบไม้ หรือสามารถวาดภาพบนแผ่นปูนได้ขณะที่แผ่นปูนยังไม่แห้ง หรือสามารถใช้วัสดุอื่น เช่น เปลือกหอย วางบนแผ่นปูนได้ เมื่อปฏิบัติจริงนักเรียนพบว่าใบไม้ที่นักเรียนนำมาใช้บางชนิดทำให้เกิดลาย บางชนิดบางเกินไปไม่สามารถแกะออกจากแผ่นปูนได้ ภาพที่วาดหากตื่นเกินไปก็เห็นภาพไม่ชัด ผิวหน้าแผ่นปูนไม่เรียบพอที่จะใช้ทำเป็นทางเดินได้ เป็นต้น ผู้วิจัยจึงให้นักเรียนทำแผ่นปูนซ้ำอีกครั้งซึ่งนักเรียนสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในครั้งแรกได้

ด้านการติดตามผลการสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ ที่ผลการทดลองใช้เป็นเช่นนี้เพราะการเก็บรวบรวมข้อมูลและสรุปผลข้อมูลนี้นักเรียนได้ปฏิบัติมาแล้ว การที่นักเรียนได้ปฏิบัติงานซ้ำกับที่เคยทำมาแล้วนี้ย่อมมีความชำนาญ ทำให้สามารถปฏิบัติได้ดี แสดงให้เห็นว่าการเก็บรวบรวมข้อมูลและการสรุปประมวลผลข้อมูลเป็นสิ่งที่นักเรียนในวัยนี้สามารถทำได้

นอกจากนี้หลังจากที่นักเรียนเรียนจบหลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา นักเรียนได้สะท้อนความคิดผ่านบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนที่แสดงถึงการมีจิตสาธารณะของนักเรียนในความตระหนักรู้ความปรารถนาหรือผลประโยชน์ของส่วนรวมและใช้สติปัญญาสร้างสรรค์สาธารณประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับที่ชาย โภธิสิตา (2546: 2) อธิบายไว้ว่าจิตสาธารณะเป็นการตระหนักในความรับผิดชอบต่อส่วนรวมที่แสดงออกทางพฤติกรรมอันสะท้อนถึงสิ่งที่อยู่ในใจของผู้ที่แสดงพฤติกรรมนั้น นอกจากนั้นนักเรียนยังแสดงสะท้อนความคิดที่แสดงถึงการเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมตามที่พระธรรมปิฎก (2552: 57) ได้อธิบายว่าผู้ที่มีจิตสาธารณะต้องเห็นแก่ผลประโยชน์ของส่วนรวม ร่วมสร้างสรรค์สังคมให้เกิดผลแก่ส่วนรวมคือทำให้สังคมอยู่ได้ด้วยดี ทำให้ได้ผลประโยชน์แก่ตัวเองและส่วนรวมให้สอดคล้องกัน และสอดคล้องกับลัดดาวัลย์ เกษมเนตร, ประทีป จินน์ และทัศนาทองภักดี (2547: 84) และอรพินทร์ ชูชม, อัจฉรา สุขารมณ และอุษา ศรีจินดา

รัตน์ (2549: 18) ที่ได้กล่าวว่า จิตสาธารณะเป็นเรื่องของการที่บุคคลตระหนักรู้และคำนึงถึงประโยชน์สุขของส่วนรวมและสังคม ความปรารถนาของส่วนรวม โดยเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่ได้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม ตัวอย่างข้อเขียนของนักเรียน แสดงดังต่อไปนี้

รู้สึกดีที่ได้ทำงานจนเสร็จ ทางเดินทำยากมาก แต่ก็น่าลองว่าจะทำได้ใหม่ พอทำเสร็จ มีเด็กเล่นพวกเราจึงรู้สึกดี ผมได้บุญและได้มีความสุขมากที่สุดเลย ได้ทำเพื่อชุมชนของพวกเราอีกด้วย (เลขที่ 6)

ผมเหนื่อยแต่ผมก็สนุกมากๆ ผมอยากทำ ผมบอกกับเพื่อนๆว่าเราจะทำทางเดินให้สวยๆ มากที่สุดชุมชนจะได้ยิ้มกัน ชุมชนจะได้พักผ่อนจะได้ไม่ปล่อยทิ้ง (เลขที่ 7)

เราไม่ได้คำตอบแทนแต่เราเต็มใจที่จะทำ พอใกล้เสร็จเราก็ตีใจที่ใกล้จะเสร็จเพราะเราทำมานานมากและเหนื่อยมาก เรารู้สึกดีที่ได้ทำสิ่งดีๆให้กับชุมชนและเด็กที่มาใช้ เรามาทำความสะอาดเครื่องเล่นสนามให้มันน่าเล่นกว่าเดิมไม่ให้สกปรก (เลขที่ 9)

ผมดีใจมากที่ได้ทำ ถ้าถูกบังคับให้ทำผมคงไม่รู้สึกละแบบนี้ เพราะมันไม่ได้คะแนน แต่ผมเต็มใจครับ ผมดีใจที่ได้ทำเพื่อประชาชน (เลขที่ 10)

ผมอยากทำเพื่อชุมชน อยากให้ชาวบ้านพาลูก หลานมาเล่นเยอะๆเลย เราก็จะทำให้ชาวบ้านมีความสุขและตั้งใจเอาไว้อแล้วนะครับว่า ผมจะทำให้เสร็จไวๆด้วย ถ้าเราร่วมมือกันช่วยกันก็จะเสร็จได้ง่าย อยากให้สนามเด็กเล่นดี ควรกวาด ถู เช็ดให้มันสะอาดขึ้น (เลขที่ 13)

ฉันอยากให้ชุมชนแถวนี้ดีขึ้นเยอะๆ อยากให้สวยงาม ฉันสามารถทำประโยชน์ให้กับส่วนรวม ปลื้มที่สุดกับผลงานโดยรวมของเรา (เลขที่ 17)

มาทำงานที่ยากแบบที่เด็กอย่างพวกเราไม่เคยทำมาก่อนมันรู้สึกดี และ รู้สึกดีมีของเล่นใหม่เข้ามามาก เพื่อประชาชนและเด็กๆได้มาเล่นมาเดิน ในที่เราทำกัน ผมดีใจที่ได้ทำเพื่อสังคม (เลขที่ 19)

รู้สึกดีใจและภูมิใจในตัวเองว่าตัวเองก็ทำงานที่ยากอย่างที่ผู้ใหญ่ทำได้ อยากทำให้คนในชุมชนมาใช้ของเล่นมานั่งพักผ่อน หนูได้เสียสละเวลาให้เป็นประโยชน์ (เลขที่ 20)

ฉันมีความดีใจที่ได้ทำประโยชน์เพื่อคนในชุมชน ฉันได้ความรู้ ฉันเหนื่อย แต่ฉันไม่บ่น ฉันอยากทำให้คนในชุมชนมีความสุข (เลขที่ 25)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร

1.1.1 ควรนำหลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษา เพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา โดยจัดสรรเวลาการจัดการเรียนรู้ไว้ในโครงสร้างเวลาของหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้มีเวลาในการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ครบถ้วนตามหลักสูตร

1.1.2 ควรทำความเข้าใจกับชุมชนเรื่องบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนซึ่งเป็นสมาชิกของชุมชน โดยให้ชุมชนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดสาธารณประโยชน์ที่ต้องการให้นักเรียนปรับปรุง และชุมชนยินดีให้การสนับสนุน

1.1.3 ควรจัดการประชุมผู้ปกครองเพื่อทำความเข้าใจเรื่องการทำสาธารณประโยชน์ที่ต้องใช้เวลาในช่วงวันหยุด หรือนอกเวลาเรียน รวมทั้งการขอความร่วมมือในการสนับสนุนต่างๆ

1.1.4 ควรประสานงานกับหน่วยการราชการที่รับผิดชอบพื้นที่ สาธารณประโยชน์ของชุมชน เพื่อขอการสนับสนุนด้านงบประมาณ และการอำนวยความสะดวก ในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้สอน

1.2.1 ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมกันพิจารณาเลือกสาธารณประโยชน์ที่ เหมาะสมกับวัยและเป็นภาระงานที่ทำทลายความสามารถของนักเรียน จะช่วยให้นักเรียนเกิด ความกระตือรือร้นในการทำงานเพื่อส่วนรวมมากยิ่งขึ้น และสามารถนำไปสู่การสร้าง ความตระหนักให้กับนักเรียนได้ด้วย

1.2.2 ควรจัดโอกาสให้นักเรียนได้เข้าร่วมประชุมกับสมาชิกในชุมชนจะ ช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างชุมชนกับนักเรียน ชุมชนได้รับรู้ว่านักเรียนประสงค์จะพัฒนา ชุมชน นักเรียนสามารถขอความช่วยเหลือจากชุมชนได้ และควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ความ คืบหน้าของการทำงานของนักเรียนเป็นระยะ รวมทั้งเชิญชวนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการทำงาน ร่วมกับนักเรียน

1.2.3 ควรจัดให้นักเรียนได้มีโอกาสสนทนาร่วมกันเพื่อให้นักเรียนได้ สะท้อนความคิดความรู้สึกที่เกิดขึ้นในขณะพัฒนาสาธารณประโยชน์เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่ง กันและกันซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ดีที่ช่วยเสริมสร้างความตระหนักในเรื่องจิตสาธารณะให้กับนักเรียน ด้วย

1.2.4 ควรบูรณาการพฤติกรรมอันพึงประสงค์อื่นที่สามารถส่งเสริมให้ ผู้เรียนมีจิตสาธารณะ เช่น การทำงานร่วมกัน ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ความ ตั้งใจและมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ

1.2.5 ควรให้ความสำคัญกับความปลอดภัยของนักเรียน เช่น การให้ นักเรียนสอบถามหรือสัมภาษณ์คนในชุมชนต้องเน้นย้ำกับนักเรียนให้ระมัดระวังอันตรายจากคน แปลกหน้า หรือแนะนำให้นักเรียนไม่เข้าไปในบ้านของผู้ให้สัมภาษณ์ การปฏิบัติงานต้องเน้นให้ นักเรียนระมัดระวังอันตรายในการทำงาน และการทำความสะอาดร่างกายหลังการทำงานเสร็จ

1.2.6 ควรจัดการเรียนการสอนให้ยืดหยุ่นตามความพร้อมของนักเรียน และชุมชน เช่น หากนักเรียนมีความบกพร่องด้านการอ่าน การเขียน จำเป็นต้องใช้เวลาในการศึกษาความรู้ที่จำเป็นมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำหลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษาไปใช้ในสถานศึกษาอื่นๆ ที่ชุมชนมีความต้องการสาธารณประโยชน์ที่แตกต่างไป

2.2 ควรพัฒนาหลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาเพื่อใช้จัดการเรียนรู้ต่อเนื่องจากหลักสูตรฉบับนี้

2.3 ควรนำไปเป็นแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองด้านอื่น ๆ ต่อไป